

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 26/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av värdepappersmarknadslagen och lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och av vissa lagar som har samband med dem

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 23 oktober 2001 en proposition med förslag till lagar om ändring av värdepappersmarknadslagen och lagen om handel med standardiserade optioner och terminer och vissa lagar som har samband med den (RP 184/2001 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att lagutskottet skall lämna utlåtande i saken till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Jarkko Karjalainen, finansministeriet
- lagstiftningsrådet Jyrki Jauhiainen, justitieministeriet
- forskaren Janne Häyrynen, inrikesministeriet
- byråchef Jari Virta, Finansinspektionen
- juristen Olli Laurila, HEX Abp.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ett flexiblare begrepp för värdepapper i värdepappersmarknadslagen. Syftet är att göra det lättare att införa de nya finansiella instrument som utvecklats och utvecklas på den inhemska och utländska värdepappersmarknaden och den offentliga handeln med dem. Ändringen får omfattande verkningar inte bara för värdepappersmarknadslagens innehåll utan också för annan anknytande lagstiftning.

Enligt propositionen skall begränsningarna i den offentliga handeln med privata aktiebolags värdepapper luckras upp. Det får fortfarande inte bedrivas offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen med värdepapper av detta

slag, men handel är tillåten inom andra yrkesmässigt ordnade handelsförfaranden som är tillgängliga för allmänheten.

I propositionen ingår vidare förslag om hur de som är verksamma på värdepappers- och derivatmarknaden själva skall kunna utöva en effektivare tillsyn. För bland annat fondbörsen, andra som ordnar offentlig handel, clearingorganisationen och värdepapperscentralen föreslås klarare bestämmelser om självreglering.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så fort som möjligt sedan de blivit antagna och stadfästa.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Lagutskottet har i enlighet med sin behörighet koncentrerat sig på bestämmelserna om ändringssökande och de straffrättsliga bestämmelserna i propositionen. Det är viktigt att också andra yrkesmässigt ordnade, för allmänheten tillgängliga handelsförfaranden än sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen i större utsträckning omfattas av lagstiftning och myndighetstillsyn, menar utskottet. Regleringen garanterar förmedlarna ett bättre rättsskydd och en tillförlitligare handel. När förmedlarna bjuder ut tjänster skall de iaktta reglerna i 4 kap. värdepappersmarknadslagen och de skall ge kunderna sådan information om investerings-tjänster och investeringsobjekt som kan vara av väsentlig betydelse för kundens beslut.

Utskottet anser att propositionen till de delar utskottet behandlat den är behövlig och angelägen. Det tillstyrker lagförslagen för sin egen behörighets vidkommande, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Bestämmelserna om ändringssökande

I nuvarande 1 mom. i 10 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen förbjuds ändringssökande genom besvär i beslut som statsrådet eller vederbörande ministerium har meddelat om de frågor som avses i bestämmelsen. Regeringen föreslår att besluten skall koncentreras till finansministeriet och att det skall bli tillåtet att söka ändring. Enligt den föreslagna bestämmelsen gäller beträffande anförande och behandling av besvär vad som bestäms i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/1950).

Sistnämnda lag har upphävts genom förvaltningsprocesslagen som trädde i kraft 1996. Därför måste bestämmelsen om ändringssökande ändras. Samma fel upprepas i 5 kap. 8 § 1 mom. i det andra lagförslaget, 12 § 1 mom. och 15 § 2 mom. i det tredje lagförslaget och 10 § 2 mom. i det femte lagförslaget.

I samband med behandlingen av förvaltningsprocesslagen godkände riksdagen på förslag av lagutskottet ett uttalande om att varje förvalt-

ningsområde i samråd med förvaltningsdomstolskommissionen och justitieministeriet skall granska vilka gällande lagar och författningar som stadgar om besvärsförfarande (LaUB 5/1996 rd). Med anledning av uttalandet meddelade justitieministeriet den 20 augusti 1996 anvisningar om en översyn av bestämmelserna om ändringssökande. Utskottet anser det befogat att uppmärksamgöra det ministerium som berett propositionen på dessa anvisningar.

I 10 kap. 3 § 3 mom. värdepappersmarknadslagen föreskrivs om ändringssökande i marknadsdomstolens beslut. I regeringens proposition RP 105/2001 rd med förslag till lag om marknadsdomstolen samt lagstiftning som har samband med den föreslås att marknadsdomstolen skall dras in och att de ärenden som ingår i dess behörighet skall flyttas över på en ny specialdomstol, marknadsdomstolen. Lagutskottet tillstyrker i sitt betänkande (LaUB 23/2001 rd) den nya domstolen. Riksdagen godkände vid första behandlingen den 30 november 2001 lagförslagen utifrån utskottets betänkande. I lagförslagen föreslås inte någon ändring i 10 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen. Därför vill lagutskottet uppmärksamgöra ekonomiutskottet på saken och uppmanar det att överväga om inte paragrafen till denna del bör ändras i detta sammanhang.

Straffbestämmelserna

Straffbestämmelserna om värdepappersmarknadsbrott har setts över genom en lagstiftning som trädde i kraft 1999. Då överfördes bestämmelserna om de mest klandervärda gärningarna från värdepappersmarknadslagen och lagen om ändring av lagen om handel med standardiserade optioner och terminer till nya 51 kap. i strafflagen. Samtidigt blev straffpåföljderna för de allvarligaste formerna av missbruk strängare.

I propositionen föreslås att 51 kap. 1 § om missbruk av insiderinformation och 3 § om kursmanipulation samt den definierande bestämmelsen i 6 § och den begränsande bestämmelsen i 7 § skall ändras. Meningen är att utvidga straff-

bestämmelserna till att gälla inte bara offentlig handel utan också annat yrkesmässigt ordnat, för allmänheten tillgängligt handelsförfarande som skall tillåtas genom ändringen i värdepappersmarknadslagen i syfte att sammanföra köpare och säljare av värdepapper.

Bestämmelserna om informationsskyldighet i värdepappersmarknadslagen är centrala med tanke på bestämmelsen om missbruk av insiderinformation i strafflagen. Informationsskyldigheten föreslås inte bli utsträckt till emittenter av värdepapper som är föremål för något annat yrkesmässigt ordnat handelsförfarande. Men straffbestämmelserna inverkar indirekt på informationen från emittenterna. Den som hör till

emittentens krets av insiders har svårt att sälja sina aktier utan att göra sig skyldig till missbruk av insiderinformation, om inte emittenten offentliggör information om sig själv. Därför är det skäl att överväga om inte den som beskriver yrkesmässigt ordnad handel bör förpliktas att informera emittenten om handel med dennes aktier.

Utlåtande

Lagutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att ekonomiutskottet bör beakta det ovan sagda.

Helsingfors den 4 december 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Erkki Kanerva /sd
Annika Lapintie /vänst
Paula Lehtomäki /cent
Kari Myllyniemi /cent

Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Susanna Rahkonen /sd
Tero Rönni /sd
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml
Lasse Virén /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Timo Tuovinen.